

Antalet domare i Europeiska gemenskapernas domstols stora avdelning m m efter utvidgningen av unionen

Utrikesdepartementet

2003-12-11

Dokumentbeteckning

14617/03 JUR 441 COUR 28

Utkast till rådets beslut om ändring av artiklarna 16 och 17 i Protokoll om domstolens stadga

Sammanfattning

I samband med att Anslutningsfördraget mellan de nuvarande 15 medlemsstaterna i EU och de tio nya medlemsstaterna Tjeckien, Estland, Cypern, Lettland, Litauen, Ungern, Malta, Polen, Slovenien och Slovakien träder i kraft den 1 maj 2004 kommer Europeiska gemenskapernas domstol att utökas med tio domare från nuvarande 15 till 25 domare. I samband med detta måste reglerna om domstolens sammansättning ses över. Domstolen sammanträder antingen i plenum, stor avdelning eller i fem- respektive tremannaavdelning. Enligt nu gällande bestämmelser består plenum av samtliga 15 domare och är beslutsfört med elva av dessa. Den stora avdelningen består av elva domare och är beslutsfört med nio. Vid avgörande på fem- eller tremannaavdelning måste alltid tre domare delta. Domstolen lade i november 2003 fram ett förslag till ändring av stadgan som innebär att beslutsförhetsregeln i plenum skall ändras till 15 domare. Den stora avdelningen skall enligt förslaget utökas med två domare till sammanlagt 13 domare. Den stora avdelningens beslut skall även fortsättningsvis vara giltiga om minst nio domare deltar.

1.1 Innehåll

Bakgrund

EG-domstolen består enligt artikel 221 EG av en domare per medlemsstat, dvs idag 15 stycken. Domstolen skall sammanträda i olika avdelningar eller i stor avdelning i enlighet med föreskrifter i domstolens stadga. När så föreskrivs i stadgan kan domstolen även sammanträda i plenum. Den stora avdelningen tillkom i samband med Nicefördraget och avses ersätta plenum i framtiden. Enligt artikel 223 tredje stycket EG skall domarna bland sig välja domstolens ordförande för en tid av tre år. Ordföranden kan återväljas.

Enligt artikel 16 i domstolens stadga skall domstolen inom sig upprätta avdelningar med tre eller fem domare. Idag finns två femmannaavdelningar. Domarna skall bland sig välja avdelningarnas ordförande. Ordförandena på avdelningar med fem domare skall väljas för en tid av tre år och kan återväljas en gång. Den stora avdelningen skall ha elva domare (artikel 16 andra stycket). Ordförandeskapet för den stora avdelningen skall innehas av domstolens ordförande och i den stora avdelningen skall även ordförandena på avdelningar med fem domare ingå. Övriga domare utses enligt domstolens rättegångsregler. I rättegångsreglerna anges i denna del att resterande domare utses enligt en lista som upprättas efter ålder i ämbetet där den äldste respektive yngste förs upp växelvis.

Enligt artikel 17 i stadgan är domstolens beslut giltiga endast om ett jämnt antal domare är närvarande. Om en avdelning består av tre eller fem domare är avdelningens beslut giltiga endast om tre domare är närvarande. Den stora avdelningens beslut är giltiga endast om nio domare är närvarande (artikel 17 tredje stycket). Vid sammanträde i plenum måste minst elva domare delta (artikel 17 fjärde stycket).

I samband med utvidgningen av unionen kommer domstolen att utökas med tio domare från 15 till sammanlagt 25 domare. Det förutses att domstolen då kommer att inrätta minst fyra femmannaavdelningar. Antalet domare i den stora avdelningen och beslutsföretsregeln för denna och för plenum måste därmed ses över.

Förslaget

Domstolens förslag innebär att artikel 16 andra stycket i stadgan ändras så att den stora avdelningen utökas med två domare till sammanlagt 13 domare. Enligt förslaget skall dock inte beslutsföretsregeln för den stora avdelningen i artikel 17 tredje stycket i stadgan ändras och den stora avdelningens beslut skall alltså även fortsättningsvis vara giltiga när åtminstone nio domare deltar. Domstolen föreslår vidare att bestämmelsen i artikel 17 fjärde stycket

i stadgan skall ändras så att minst 15 domare måste delta vid sammanträde i plenum.

2003/04:FPM36

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

1.3 Budgetära konsekvenser

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

Sverige ser det som angeläget att bestämmelserna om antalet domare i den stora avdelningen och reglerna om beslutsförhet för denna och för plenum anpassas med hänsyn utökningen av antalet domare i samband med utvidgningen. Reglerna om den stora avdelningen och plenum får bedömas vara av betydelse för balansen i domstolen och stabiliteten i praxisutvecklingen. Vid bedömningen av den stora avdelningens storlek och beslutsförhetsreglerna måste även effektivitetshänsyn vägas in. Frågan måste övervägas noga med beaktande av övriga medlemsstaters och kommande medlemsstaters uppfattningar innan Sverige tar slutlig ställning till om förslaget kan accepteras.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

2.3 Institutionernas ståndpunkter

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget presenterades översiktligt av domstolen vid möte i rådsarbetsgruppen för domstolen den 24 november 2003. Förslaget kommer att be-

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

Enligt artikel 245 EG fastställs domstolens stadga i ett särskilt protokoll. Enligt samma artikel ändras bestämmelserna i stadgan – med undantag för avdelning I – genom enhälligt beslut i rådet, på begäran av domstolen och efter att ha hört Europaparlamentet och kommissionen, eller på begäran av kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet och domstolen.

3.3 Fackuttryck/termer
